

Napsal jsi 20 divadelních her – proč? Je to souběh životních okolností a náhod nebo vědomá volba? Co tě k psaní divadelních her vede?

V této době jich je skutečně 20. I když her jsem vlastně napsal víc, ta úplně první byla o rabínovi, který jde navštívit zhýralého faráře na jeho faru a nestačí se divit. Mnohé hry (jako třeba tu o farářovi a rabínovi) jsem ale následně roztrhal, zničil, spálil nebo aspoň nespokojeně uložil rozepsané na dno zásuvky. Takže není-li všem dnům konec, třeba ještě napíšu oficiálně 21. hru a snad i pár dalších... A co mě k psaní her vede, na to není tak jednoduché odpovědět, já jsem koncem 90. let začal psát hry z důvodu nespokojenosti s úrovní současné české dramatiky - a ono se ukázalo, že napsat zajímavou (neřku-li dobrou) hru není vůbec snadné, takže se to pořád učím, hledám a mýlím se samozřejmě přitom často. S každým novým textem se pokouším o něco divadelně nového.

Jak jako poměrně plodný autor nahlížíš na současné české divadlo a na repertoár, který tato divadla uvádějí?

Zdá se mi, že od dob normalizace u nás přetrvává v lidech určitá nechut' ke všemu, co je domácí produkce, a zároveň touha po všem západním, které je přece „lepší a kvalitnější“ než vše tuzemské, jak to bylo během normalizace vnímáno... Ta 70. a 80. léta se do lidí zaryla, zasekla se jim do nitra, a je děs, když člověk vidí lidi narozené po převratu, ročníky 1990 až 1993, ty mladé dospělé, stylizující se často do fanatických budovatelů kapitalismu, jejichž rodiče sedávali v rudých šátcích pod černobílou fotkou Husáka ve školních lavicích s pohledem upnutým kamsi k západnímu obzoru – a ta pokřivenost zůstala nejen v nich, ale deformovala i jejich děti... Už dlouho mám v úmyslu o tom napsat hru, vynořují se mi postavy a situace, které by v ní mohly být... No a to všechno se tak jaksi odráží i v nechuti mnoha českých divadel a divadelníků uvádět nové české hry, zdá se mi. Ty jsou samozřejmě mnohdy slabé, ale najdou se mezi nimi i slibné texty, proto s povděkem vnímám každou otevřenost k novým textům – ať už je to Cena Konstantina Trepleva nebo třeba snaha pražského divadla Letí, které se pokouší podávat autorům při tvorbě nových her pomocnou ruku a jejich tituly následně uvádět formou inscenovaných scénických čtení.

A co brněnská divadla? Zajímají tě?

Od studentských let jsem dlouholetým příznivcem Provázků, jehož poetika se s příchodem Vladimíra Morávky výrazně proměnila a divadlo začalo být po období stagnace a určitého zoufalství zase vidět a vrátilo se do středu českého divadelního dění, kam patří. V posledních měsících se zájmem sleduji i současné počínání HaDivadla – uvidíme, kam se s novými tvůrci posune. Také Reduta se ukazuje být pozoruhodným divadelním subjektem na kulturní mapě Brna, což o Mahenově činohře říct nelze, z té se stal jeden žalostně velký "bulvární plátek". A rozhodně bych neměl opomenout fenomén malých (mladých) "studiových" divadel, která se drží při životě často bez finančních dotací města, a já jim držím pěsti a přeju jim moudřejší magistrát, protože každý bystrý ekonom ví, že dotace do kultury se společností vždycky bohatě vrátí.

Vloni jsi za hru *Pět set milionů Číňanů míří na Západ hledat si nevěsty* dostal italskou cenu Lago Gerundo – co je to za cenu a jak ses k této soutěži vůbec dostal? To ta hra byla přeložena do italštiny?

Ano, bylo to zvláštní – ta hra má 30 scén a někdo přeložil do italštiny pouze první 3 scény, tedy expozici hry. A tento úryvek se dostal do rukou šéfovi Italského kulturního institutu ve Vídni, který se pro něj nadchl a poslal překlad fragmentu (v domnění, že jde o kompletní hru) do soutěže Lago Gerundo, ve které je i kategorie o nejlepší současnou evropskou hru. Tam se také domnívali, že hra je takto kompletní, a ocenili ji 2. místem...

Divadelní hry nejen píšeš, ale také překládáš. Proč se zajímáš zrovna o autory z oblasti absurdního divadla?

Francouzské absurdní divadlo bylo tématem mé disertační práce na Jamu. Po událostech roku 1968 se tento druh divadla stal u nás oficiálně nežádoucím a autoři jako Ionesco, Beckett, Tardieu nebo Pinget se náhle stali nevítanými. Proto dodnes není do češtiny přeložena polovina divadelní tvorby Eugéna Ionesca a Jean Tardieu je u nás známý spíš jen jako básník, ačkoli jeho divadelní experimenty jsou fascinující a v západní Evropě, USA či Kanadě je hojně uváděným dramatikem, podobně jako třeba Robert Pinget. Po roce 1989 se překladatelé pustili s vervou do překládání současné literatury a tento velký okruh opomíjené literatury velkoryse přehlédli. Myslím, že tento dluh je potřeba splatit.

Divadlo Husa na provázku již jednu tvou hru uvedlo – jednalo se o *Můj krásný svět* v režii Vladimíra Morávka. Jak se ti tato inscenace líbila a jak ze svého pohledu hodnotíš spolupráci s Vladimírem Morávkem? Drží se předlohy nebo ji výrazně upravuje a co tomu jako autor říkáš?

Vladimír Morávek je invenční režisér, který se do všeho pouští s mimořádnou vervou. Přiznám se, že jsem v pondělí na první čtené zkoušce *Večera umělců* seděl trochu v obavách, kolik textu vyškrtl, protože se tím ztrácí spousta významů. Ale Vladimír Morávek vždycky chybějící významy nahradí takovým množstvím významů nových, že inscenaci v důsledku nic nechybí. Přitom mě fascinuje, jakým způsobem na mé hry nahlíží. V případě hry *Můj krásný svět* se mnou a spoluautorem textu Honzou Krupou textové změny průběžně konzultoval, takže jsme měli možnost se na nich podílet. Navíc tenkrát do hry přidal "čechovovskou linii" spočívající v několika citacích ze *Tří sester*, která inscenaci přidala další rozměr, a mně tím nesmírně nadchl. Snažili jsme se chodit se spoluautorem na všechny reprízy, čímž jsme se pokoušeli dát najevo svůj postoj k inscenaci... Ono sekat do textu žijícího autora mnohdy vyžaduje hroší kůži, protože mrtvý autor, ten z hrobu jen tak nevyleze, ale živý autor se klidně zvedne a jde tvořit dramatické situace přímo v reálném světě...

Jaký je tvůj nejbližší plán a cíl, o který chceš usilovat? Máš nějaký divadelní (případně nedivadelní) sen?

Ano, něco se chystá, ale je to v dlouhodobějším horizontu 3-4 let, proto bych o tom nerad předčasně mluvil...

(9. března 2011, ptal se Miroslav Oščatka)